

**AKADÁLYMENTESSÉG BIZTOSÍTÁSA
A BRÓDY SÁNDOR KÖNYVTÁRBAN**

2.0

2023. február 8.

A dokumentum kódja	AKADALYM
Állománynév	akadalymentesites_2023.pdf
Verziószám	2.0
Oldalszám	9 oldal
Készítette	Tózsér Istvánné, Kelemenné Csuha Zsuzsanna, Vas Gábor
Jóváhagyta	Minőségirányítási Tanács
Elkészítés dátuma	2023. március 13.

A MÓDOSÍTÁSOK LISTÁJA

Verzió	Állománynév	Oldal- szám	Módosította	Jóváhagyta	A jóváha- gyás dá- tuma	A hatályba- lépés dátu- ma
1.0	akadalymen- tesi- tes_doku.pdf	40		Minőség- irányítási Tanács	2017.06.20	2017.06.20

Farkas Ilona

Minőségirányítási Tanács vezetője

[Handwritten signature]

igazgató

Tartalomjegyzék

<i>Akadálymentesség a könyvtárban</i>	4
Jövőkép	4
Átfogó cél	4
Jogszabályok, ajánlások a könyvtári akadálymentesítéssel kapcsolatban	5
A fogyatékkal élők ellátásában szakmai segítséget nyújtó szervezetek.....	6
Együttműködő partnerek	6
<i>Intézményi dokumentumok, kedvezmények</i>	6
Kedvezmények	6
Fizikai akadálymentesítés.....	7
Akadálymentes honlap	7
Speciális könyvtári programok.....	8
Igényfelmérés, elégedettségmérés.....	9

Akadálymentesség a könyvtárban

A könyvtári szolgáltatások és a könyvtárban elérhető információk igénybevételének lehetősége állampolgári jog, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek.

A könyvtárak a tudásalapú társadalom alapintézményeként környezetük valamennyi lakosa számára biztosítják a szabad, korlátozás nélküli hozzáférést az információk és a dokumentumok teljes spektrumához. A közkönyvtári rendszer, a közkönyvtár olyan fejlesztése kívánatos, melynek segítségével képes közreműködni a település oktatási, kutatási, fejlesztési és közszolgáltatási feladatainak ellátásában, hozzájárul az információs esélyegyenlőség megvalósításához, lehetőséget teremt a demokratikus alapjogok gyakorlásához, a helyi közösség megerősítéséhez.

Jövőkép

Az összehangolt fejlesztés eredményeként könyvtárunk elérhetősége térben és időben kitágul. Valóságos és virtuális közösségi térré válik, ahol a különböző korosztályú és érdeklődési körű használók a felkészült könyvtárosok segítő közreműködésével megtalálják a számukra szükséges információkat, dokumentumokat, élményt nyújtó programokat, az esélyegyenlőséget biztosító partnerséget.

Átfogó cél

A könyvtári szolgáltatások és a könyvtárban elérhető információk igénybevételének lehetősége állampolgári jog, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek.

Célunk, hogy a könyvtár alkalmas legyen:

- az állampolgári, a demokratikus jogi szabályozás megismerésére, és így a demokratikus jogállamiság továbbfejlesztésére,
- a gazdaság, a piacgazdálkodás kérdéseiben való eligazodásra, illetve az ehhez kapcsolódó információk aktív felhasználására,
- a kulturális, a művészeti terület megismerésére és az abban való részvételre,
- a szabadidő hasznos eltöltésének segítésére, speciális közösségfejlesztő és a társadalmi befogadást támogató programok megvalósítására, családbarát funkciók kialakítására
- az oktatás különböző szintjeiben részt vevők segítésére, az egész életen át tartó tanulás támogatására,
- a helyi identitás növelését szolgáló programok megvalósítására,
- a digitális írni-olvasni tudás fejlesztésének támogatására, amelyek az előbbi tevékenységek aktív használatához elengedhetetlenek.

A könyvtár jövőképe, küldetésnyilatkozata alapján megfogalmazott célok eléréséhez a következő stratégiai kulcsterületeket jelöltük ki:

1. Korszerű, innovatív és fenntartható szolgáltatásfejlesztés
2. Digitális befogadás, digitális műveltség
3. Kulturális érték-közösség - közösségfejlesztés, közösségek támogatása, közösségi beágyazottság
4. Környezettudatos szemlélet erősítése, zöldkönyvtári modell

A stratégia megvalósítását az alábbi eszközök kiemelten támogatják:

1. Minőségközpontú szemlélet
2. Partnerközpontúság
3. Szervezeti erőforrások fejlesztése
4. Kommunikáció, PR, marketing erősítése

Mindezek a stratégiai célok és eszközök kiemelten fontosak a fogyatékkal élők könyvtári szolgáltatásainak biztosításához, a pozitív diszkrimináció szemléletének erősítéséhez. Ennek alapján az akadálymentesség a szolgáltatások elérésének módjában fizikai, illetve online eszközök alkalmazásával lehetséges. A hátrányos helyzetű felhasználók a könyvtár sokszínűségét: a tanulás, továbbképzés, a munkavégzés, a mindennapi életvitelt segítő szolgáltatásait, a közösségi élethez való kapcsolódási pontot találhatják a könyvtár közösségi tereiben.

Jogszabályok, ajánlások a könyvtári akadálymentesítéssel kapcsolatban

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről (Építéstv.)

10/2006. (II. 16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról

A közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők. (Fot. 4.§ h) bek.)

Akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos és önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy ember csoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. (Építéstv. 2.§)

Az esélyegyenlőségi törvényben alapvető jogként szerepel a közlekedés, a támogató szolgáltatás és segédeszközök igénybevétele mellett az épített környezet és a kommunikációs felületek akadálymentes használatához való jog. A tudásalapú társadalomban, amelyben az információnak, az információhoz való gyors, pontos hozzáférésnek igen nagy jelentősége van az információ érzékelésében és értelmezési lehetőségének biztosításában kell a megfelelő segítséget nyújtani. Megfelelően kialakított környezet hiányában a fogyatékos emberek hátrányos helyzetbe kerülnek a társadalom többi tagjával szemben. Az akadálymentesség a fizikai és szellemi gátak áthidalását jelenti.

A fogyatékkal élők ellátásában szakmai segítséget nyújtó szervezetek

Értelmi Sérültek és Segítőik Országos Szövetsége
Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány
Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége
Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége
Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézet
Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége
Siketvakok Országos Egyesülete

Együttműködő partnerek

Fogyatékkal élőkkel foglalkozó helyi szervezetek, iskolák, alapítványok, érdekvédelmi és civil szervezetek, a felsőoktatási intézményekben a speciális igényű hallgatókat segítő testületek, együttműködési megállapodás alapján:

1. Berekerdő Óvoda, Kerecsend
2. Berva-völgyi Egyesület, Eger
3. Biosziget Rehabilitációs Alapítvány, Eger
4. Dsida Jenő Baráti Kör Egyesület, Eger
5. Egri Mlinkó István Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola és Kollégium
6. Egri Szociális Szolgáltató Intézmény Értelmi Fogyatékosok Nappali Ellátó Központja
7. Halmozottan Sérültek Heves Megyei Szülőszövetsége, Szihalom
8. Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény, Füzesabony
9. Heves Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, Eger
10. Idősek Bervavölgyi Otthona, Eger
11. Közösségi Ház, Kerecsend
12. SINOSZ Heves Megyei Szervezete, Eger

Intézményi dokumentumok, kedvezmények

Kedvezmények

A Könyvtárhasználati szabályzat 2.1 pontja alapján a súlyos fogyatékoságot tanúsító házi- orvosi vagy szakorvosi igazolással rendelkezők mentesülnek a beiratkozási díj fizetése alól.

BródyPakk

A könyvek házhozszállítása, BródyPakk szolgáltatás keretében ingyenesen igénybevehető a mozgásukban korlátozottak, lakásukhoz kötött személyek számára.

Könyvet házhoz - magánszemélyeknek

A „Könyvet házhoz” szolgáltatásunkat az évek folyamán a kulturális egyenlőtlenségek csökkentésére fejlesztettük ki. A házhoz szállítás kiemelten fontos területe a könyvtár szociális tevékenységének, az esélyegyenlőség megteremtésének. A szolgáltatás keretében házhoz szállítjuk az igényelt dokumentumokat azoknak az otthonukhoz kötött, mozgásukban korlátozott, beteg vagy idős olvasóinknak, akik fizikai állapotuk miatt személyesen nem tudják a könyvtárat felkeresni. Az érintettek a szolgáltatás iránti igényüket jelezhetik a könyvtárakban személyesen, telefonon, vagy emailben, a városi önkormányzat szociális intézményeinél.

Könyvet házhoz - intézményeknek

Letétek formájában biztosítunk olvasnivalót több idős napközi otthonában, olvasásnépszerűsítő programokat, társasjáték-délutánokat is szervezünk számukra.

Hangos könyvek, öregbetűs könyvek

Vakok és gyengénlátók részére a legfontosabb dokumentumtípusok a hangoskönyvek, amelyeknek széleskörű választéka áll rendelkezésre. Az öregbetűs könyvek a csökkentlátók könyvtárhasználatát könnyíti meg (Fekete Sas Könyvkiadó sorozata).

Fizikai akadálymentesítés

	Parkolás mozgáskorlátozottak számára	Épület megközelíthetősége	Akadálymentesség épületen belül	Akadálymentesített mosdó	Akadálymentes hangoslift	Indukciós hurok
Központi könyvtár	x	x	x	x	x	x
Gyermek-könyvtár		x	x	x	x	
Plázakönyvtár	x	x	x	x	x	
Felsővárosi fiókkönyvtár		x	x		nem szükséges	
Felnémeti fiókkönyvtár	x	x		x		

Tájékoztató táblák, feliratok

A könyvtári terekben egységes, könnyen érthető vizuális és szöveges tájékoztató táblák, feliratok segítik a tájékozódást.

Látássérülteket segítő műszaki, technikai eszközök:

- Nagyító
- Jaws for Windows professional (magyar nyelvű) verzió
- Olvasó- és nagyítógép
- Braille hálózati nyomtató

Akadálymentes honlap

Webhelyünk megfelel a W3C Web Akadálymentesítési Útmutató 2-ben lefektetett kritériumainak, elsődleges cél a webtartalom minél könnyebb elérhetőségének biztosítása.

Az irányelvek implementálásával a tartalmak széles körben váltak elérhetővé a fogyatékkal élők számára, valamint a webhely használhatósága is komfortosabb lett, amely nagyban segíti az olvashatóságot. Az oldalak átláthatóak, könnyen bejárhatóak és logikusan épülnek fel, ami az egyetemes webfejlesztési irányelveknek megfelelően épül fel. A webes rezponzivitásnak köszönhetően a webhelyünk minden eszközön optimális megjelenítést tesz lehetővé, így bárki számára böngészhető.

A keresőmotorok biztosan felismerik, beazonosítják a webhely tartalmait és megfelelő keresési ranglistába orientálódnak a szemantikus irányelvek szerint. Ezáltal az oldalak tartalma különböző ágensek és algoritmus számára szabványosak lesznek és rugalmasan

kezelhetővé válnak. A webhely alternatív szövegezése, többnyelvű lehetősége hozzájárul a még széleskörűbb eléréshez.

Speciális könyvtári programok

A könyvtár a fogyatékkal élők szervezetei által kezdeményezett, valamint saját programokkal járul hozzá az olvasáskultúra, a digitális írástudás fejlesztéséhez. Intézményünk a felnőttképzés számára nehezen elérhető, kevésbé motivált, több szempontból is hátrányos helyzetű emberekkel kerül rendszeres kapcsolatba, ezáltal lehetőség nyílik a bevonásukra. Elérünk, aktivizálunk olyan társadalmi csoportokat és egyéneket is, akik más felnőttképzési intézmények, szociális és munkaügyi szervezetek számára rejtve maradnak. Információval, tájékoztatással, szolgáltatások fejlesztésével, informális tanulási alkalmak és nem formális képzések megvalósításával fontos alapozó, ráhangoló, aktivizáló szerepet töltünk be.

Az egyenlő ellátás elve nemcsak azt jelenti, hogy minden olvasó számára lehetővé tegyük az épületekbe való bejutást, mindenki számára megteremtjük a nyomtatott információhoz való hozzáférést (öregbetűs könyvek, hangoskönyvek), hanem azt is, hogy a digitális világban megtalálható valamennyi információforrás használatára is legyen mindenkinek egyformán lehetősége. Ezt a célt szolgálják informatikai és okoseszközök használatát oktató tanfolyamaink, igyekszünk a különböző helyzetű társadalmi rétegek egyéni szükségleteinek megfelelő digitalizált, tanulást segítő kulturális tartalmak (e-gyűjtemény stb.) felhasználási módjainak megismertetésére az egész életen át tartó tanulás érdekében.

Tevékenységünkkel elérni kívánt részcélok:

- a formális oktatásba való visszatérés vagy belépés elősegítése az egész életen át tartó tanulási tevékenységek által,
- a kultúra bázisán megszerzett készségek hasznosítása a munkaerőpiacra és a társadalmi, ill. közéletbe való visszatérés érdekében,
- új innovatív tanulási lehetőségek és formák fejlesztése és elterjesztése a hátrányos helyzetű felnőttek számára, hogy minél teljesebb életet élhessenek.

2018-tól európai uniós pályázati támogatással 3 éven át az intézményünkben megvalósuló egész életen át tartó tanulást biztosító szolgáltatások, tevékenységek, új tanulási tartalmak támogatása, új típusú tanulási formák kialakítása kapcsán megvalósítottunk:

- 17 programsorozatot
- 10 havi szakkört,
- 1 tanfolyamot,
- 1 műhelyfoglalkozást,
- 2 foglalkozássorozatot
- 3 szabadegyetemet.

A projekt eredményeként megvalósuló programok innovatív fejlesztést jelentettek az intézmény szakmai munkájában, a lakosság felé történő szolgáltatásokban. Célcsoportként elsősorban a köznevelésben részt nem vevők, valamint a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetűek bevonását foglalmaztuk meg. A tanulási programok megvalósítását szolgáló beruházásokat is elvégeztünk, a beszerzett eszközöket beüzemeltük, azok rendeltetésszerű használata máig biztosított.

Az értelmi fogyatékos és halmozottan hátrányos csoportok számára az alábbi pályázati projektelemeket építettük be – a háttérben könyvtári szakirodalmi támogatással:

- *Információnyújtó programok terápiás szakemberekkel:*
A családok gazdasági, társadalmi és pszichés terheket hordoznak. Az életminőség javításához hozzátartozik, hogy a lehetőségeket megismerjék és tudják, hogyan lehet azokat igénybe venni.
- *Önsegítő csoport szervezése és működtetése, csoporttalálkozók, családterápiák, mentálhigiénés programok tartása:*
A pszichés terhekről, a küzdelmekről csoportos pszichológiai tréningen lehetett beszélni és közös megoldásokat keresni. A szülők a közvetlen és távolabbi jövő elképzeléseiről is konzultálhattak szakemberrel.
- *Meseprogram - börtönprogram*
A Meseprogram havi szakkörünk a börtönben valósult meg egy korábbi kezdeményezést megújítva: egy reintegrációs meseterápiás program börtönbüntetésüket töltő asszonyok és gyermekeik számára. A program pályázat előtti célkitűzése volt, hogy a résztvevő fogvatartottak gyermekeik részére egy mese CD-t készítsenek az általuk választott mesékből, ennek országos sikere lett. A sikeren felbuzdulva a pályázati munka folyamán erősítettük: az új élet lehetőségét kapja meg a fogvatartott a közös munkától és főleg a meséktől. Mindezt a családi kapcsolatok erősítésén (anya-gyerek, testvér-testvér, család-rokonság, ősök), a családi feszültségek oldásán (elsősorban büntudat, harag, vádaskodás, szorongás, félelem, hiány) keresztül. Távlati céloknak jelöltük meg a szabadulás utánra a közös és egyéni jövőkép kialakítását, továbbá annak tudatosítását, hogy miként segíthetik egymást a családtagok, hogy ne forduljon elő visszaesés vagy rossz mintakövetés. A pályázat befejezésével nem szűnt meg együttműködésünk, továbbra is ápoljuk kapcsolatainkat, hogy a programokban résztvevők kibontakoztathassák kreativitásukat, együttműködésükkel, aktív részvételükkel maguk is a folyamatok részeivé válhassanak. Integrációs programjainkkal pedig biztosítottuk az oly sokszor hangoztatott egyenlő esélyt a hagyományos és elektronikus könyvtárhasználat-hoz, információkeresési technikákhoz. A foglalkozások bővítik a személyes és hatékony kulturális nevelés eszköztárát, segítik a személyiségformálás intézményi feladatait.

Morális akadálymentesítés biztosított. Segítőkézség tapasztalható a könyvtári dolgozók részéről. A könyvtári személyzet magatartása elfogadó, szakmai felkészültségük megfelelő.

Igényfelmérés, elégedettségmérés

Az akadálymentesítéssel kapcsolatos rendszeres elégedettség- és igényvizsgálatok beépítendők a gyakorlatba. A fejlesztéseket soha nem lehet lezárni, folyamatosan figyelemmel kell kísérni az igényeket, az új technikai lehetőségeket.